

Kap Verde Nytt

medlemstidning för
Vänskapsföreningen
Amigos de Cabo Verde
Nummer 3/ 2010 Årgång 20

Sommarens fest och årsmöte var som vanligt lyckat. En rapport och bilder från festen inne i tidningen.

Vår samarbetsorganisation Black Panthers firar 30-årsjubileum i december och tre styrelsemedlemmar kommer att representera Amigos vid ceremonin i Praia. I tidningen finns också en beskrivning av vår fadderverksamhet, som firar femårsjubileum.

Vinden är Kap Verdes olja. Läs om ett stort projekt med vindkraftsparker på fyra öar.

Läs också otroliga historier om återseende efter tjugo år och om en driftiga entreprenör på jakt efter snabba pengar i Kap Verde.

Dessutom boktips, lyrik och notiser, bl.a. om det stundande valet.

Nästa nummer av Kap Verde Nytt planeras komma ut mot slutet av vintern.

Stort jubileum för Black Panthers

Det är i år 30 år sedan föreningen Black Panthers bildades.

Jubileet kommer den 13 december i år att uppmärksammas i en stor ceremoni, ledd av Kap Verdes premiärminister José Maria Neves.

Som en av Black Panthers samarbetspartners har Amigos de Cabo Verde inbjudits att med tre representanter delta i ceremonin.

Föreningens ordförande Arminda Bränngård, projektansvariga Sylvia Hermansson och kassör Claes-Göran Ahrén har tackat ja och reser på egen bekostnad till mötet.

Under vår tid i Praia kommer vi att bo i gästlägenheter till stadsdelens fotbollsstation, som Black Panthers ställer till vårt förfogande.

Vi återkommer i nästa nummer med en rapport från festligheterna och förhoppningsvis också med några reportage om fadderverksamheten.

Föreningens samarbete med Black Panthers

Vid sidan av Black Panthers 30-årsjubileum fyller vår fadderverksamhet 5 år. Det kan därför vara på plats att beskriva den lite närmare.

Vårt stöd till Miniblack statade alltså för fem år sedan som en följd av personliga kontakter från ett besök i Kap Verde av fyra medlemmar från Sverige.

Efter diskussioner om stödets utformning kunde till sist vår dåvarande ordförande Tore Betnér och Alcides Amarante, som ansvarar för Black Panthers verksamhet visa upp ett samarbetsavtal mellan våra organisationer.

Kärnan i Black Panthers verksamhet är ett daghem för 80 barn i den fattiga stadsdelen Várzea i Praia. Barnen vistas där på dagarna i två omgångar, en på förmiddagen och en på eftermiddagen. Varje barngrupp får två måltider, en lunch och mellanmål.

Viktigast är det pedagogiska stödet inför barnens skolstart. Detta består i att man med resurser från fadderbarnsverksamheten kan förse barnen med skolmaterial som pennor, block och målarfärg. Barnen undervisas i Kap Verdes historia och kultur och lär sig läsa och skriva. De deltar också i kreativa aktiviteter som sång, dans och bild.

Man fortsätter följa barnen under skoltiden, och går in med stöd när man ser att det behövs. Det har lett till att inget av fadderbarnen blivit underkänt i skolan.

Genom Amigos de Cabo Verde har 71 barn faddrar i Sverige, som gör regelbundna inbetalningar. Föreningen för idag över 10 000 kr varannan månad. Alla involverade i verksamheten arbetar ideellt och alla insamlade pengar går oavkortat till verksamheten.

Vill du blir fadder mejlar du till projektansvarig Sylvia Hermansson, sylvia_hermansson@hotmail.com.

Du blir fadder för ett barn och betalar valfritt belopp, ofta 100 kr/månad. Pengarna går till verksamheten i sin helhet och inte till det enskilda barnet. Man har däremot möjlighet att hålla kontakt med sitt fadderbarn via brev eller mejl till daghemmet.

Ännu en lyckad årsfest

Första helgen i juli hade vi traditionsenligt årsmöte med efterföljande fest.

Vi var på samma ställe som de senaste åren och många hade lockats dit trots semestertider och pågående fotbolls VM. Den ljumma Stockholmsnatten kunde mäta sig med nätterna i Kap Verde.

Även i år serverades vi catchupa, som lagats av Arminda Bränngård och det smakade fantastiskt! Sedan satte livebandet Celco Paco CAB band och DJ Luisinho fart på de flesta fötter.

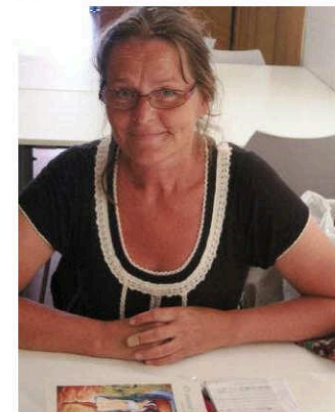
Sent på kvällen dök två oanmälda gäststartister upp; Djon och Juvenil som åkt från Göteborg bara för festens skull. Deras gitarrspel skapade en stark känsla av vara i Kap Verde.

Nyblivna styrelsemedlemmen Wiveca Roos-Arbeus läste högt ur och signerade sin bok *De stenätande getternas land*, som presenterades i förra numret av tidningen.

På årsmötet konstaterade vi att vår ekonomi är fortsatt god och att vi under året både skickat 70 000 kronor till våra fadderbarn och stött återuppbyggnaden på São Nicolau med 8 000 kronor. Arminda Bränngård fortsätter som ordförande och den enda förändringen i styrelsen är att Wiveca Roos-Arbeus ersätter Lena Castro Hagelby.

Vi diskuterade också tidpunkten för årsfesten och beslöt att förnya oss genom att nästa år i stället lägga den i slutet av sommaren och då troligen i en annan lokal.

Slutligen fick vi veta att Kap Verde nu varit en självständig stat i 35 år och att man i år även firar 500 årsmminnet av portugisernas ankomst till öarna.

Delar av föreningens nya styrelse vid höstens första möte: Miguel, Jonathan, Sylvia, Claes-Göran, Arminda, Alicia och Leontina. Thomas, Gunilla och Wiveca fattas

Boktips:

En världshistoria om ofrihet Slaveri från 1500-1800

av Dick Harrison ingår i en trilogi. I böckerna vidgar han slavbegreppet från "afrikanen på bomullsältet", till att berätta om slavens - trälens historia genom tiderna globalt.

Boken väckte debatt när den kom. Han pekar på att det funnits en inhemsk slavkultur i Afrika, innan den transatlantiska handeln började. Utan afrikanernas egen medverkan hade det inte varit möjligt, enligt Harrison. Han lyfter fram enskilda personer "i den flod" av människor som slets från sin familj och sina byar. Man får en bra bild av vad som hände på det afrikanska fastlandet under den här perioden. Kap Verdes födelse som slavsamhälle har också sin plats i boken.

"Det är en mäktig insats att omvandla en så omfattande litteratur till en prosa som aldrig blir tråkig." (Svenska Dagbladet).

Jag håller med.

Gunilla Borgenvall

De av östanvinden pinade

Dikt av Ovidio Martins

Tolkning Marianne Eyre

Vi är de av östanvinden pinade

För oss gjordes inga solidaritetskampanjer
för oss öppnades inga hem till skydd och värme
och inga armar sträcktes i broderskap mot oss

Vi är de av östanvinden pinade

Havet gav oss sin uthållighet i arv
Vi lärde oss av vinden att dansa i vår olycka
Getterna lärde oss att äta stenar
för att inte duka under

Vi är de av östanvinden pinade

Vi dör och vi återuppstår varje år
till förtvivlan för dem som vill hindra oss på vägen
Envist fortsätter vi, upprätta står vi
i trots mot gudar och människor
Och vi fruktar inte längre torkan
för nu har vi förstått dess orsak
(en dag är det vi som...)

Vi är de av östanvinden pinade

Människorna har glömt att kalla oss bröder
och solidaritetens röster som vi alltid hörde
är bara
rösterna från havet
som gjorde vårt blod salt
rösterna i vinden
som trängde in i oss med sin jämna rytm
och rösterna från våra berg,
en stilla, förunderlig musik

Vi är de av östanvinden pinade

Kap Verde investerar i ny vindkraft

En investering, som är budgeterad till 45 miljoner euro kommer att öka energitillgången i Kap Verde med ca 25 %. Detta kommer att påtagligt minska antalet elstopp i landet, främst i Praia.

Projektet är ett samverkansprojekt som involverar Kap Verdes regering, landets energibolag Electra och den europeiska gruppen InfraCo, som investerar i Afrika. Det innebär att fyra vindparker byggs på fyra öar med en total effekt av 28 MW.

På Santiago byggs 12 vindkraftverk på berget Monte São Felipe med den sammanlagda effekten 10 MW. Projektets byggnadsfas inleds i slutet av året och avses vara slutfört inom 18 månader.

De andra öar, som ingår i projektet är *Boa Vista, Sal* och *São Vicente*. I framtiden har InfraCo planer på investeringar även på andra öar, men detta blir i en andra etapp enligt företagets VD Richard Parry. Han säger att gruppen kommer att utnyttja den mest moderna tekniken för vindkraftsproduktion, vilken kan bli upp till tre gånger effektivare än de system som idag används i Kap Verde.

Allt eftersom bygget framskrider kommer den producerade elen att distribueras till befolkningen. För detta syfte har bolaget *Cabeólica* skapats, även detta i samverkan med regeringen och Electra. Cabeólica säljer energin till Electra, som sköter distributionen. Elpriserna kommer enligt Perry att bli nästan fasta i motsats till konventionellt producerad el som följer svängningarna i oljepriset.

Perry pekar också på miljöfördelarna jämfört med traditionell produktion. Projektet kommer att minska landets oljeberoende, vilket medför stora besparingar. Det bidrar också till en ökad ekonomisk tillväxt och utökade förnyelsebara energikällor. - Syftet är att utvinna energi till alla, oavsett social klass eller ekonomiska förutsättningar, säger han.

Kap Verdes klimat var huvudskälet för investeringen. Parry är förtjust i vinden som blåser på öarna.

- Den är fantastisk, säger han och tillägger att för valet av Kap Verde hade vinden större betydelse än relationerna mellan Kap Verde och EU.

Vinden som Parry upplevt i Kap Verde är en av världens mest stor-slagna och den måste man utnyttja. - Det är därför vi är här, sammanfattar han och hoppas att projektet blir ett exempel för andra afrikanska länder att investera i förnybar energi.

- Här blåser det 24 timmar om dygnet och det är mycket bra. Detta är ett tillfälle att säga ja - Kap Verde har naturresurser. Vinden är vår olja.

InfraCo bildades 2004 av fem europeiska länder och Världsbanken. Företaget finansieras av biståndsorganen i Österrike, Irland, Nederländerna, Sverige, Schweiz, Storbritannien och Världsbanken.

Gruppen utvecklar projekt i Afrika och sydvästra Asien, främst i utvecklingsländer. Förutom i Kap Verde driver företaget liknande projekt i två andra länder. Projektet i Kap Verde är dock det mest avancerade. Cabeólicaprojektet beskrivs i detalj på hemsidan www.InfraCo.com.

Claes-Göran Ahrén
från Expresso das ilhas

Kap Verde går till val

Nästa år väljer Kap Verde såväl president som representanter i nationalförsamlingen och kommunerna.

Presidenten och nationalförsamlingen väljs på 5 år. Presidenten får bara sitta i två perioder och nuvarande presidenten Pedro Pires, som varit president sedan 2001 kan alltså inte kandidera.

Alla kapverdier över 18 år som registrerat sig får delta i valet. Nu pågår en folkräkning, som syftar till att alla röstberättigade skall kunna registrera sig. Ett omfattande arbete med tanke på att 2/3 av landets medborgare lever i exil.

Det första valet i Kap Verde hölls 1975 och 1990 övergick man till flerpartisystem. PAICV har haft absolut majoritet i nationalförsamlingen sedan 2001. De utmanas främst av MPD som hade makten före 2001.

Valet sker elektroniskt i speciella valurnor som skickas ut till de länder där många emigranter är bosatta, däribland Sverige.

Stora satsningar i telekommunikation

Cabo Verde Telecom investerar 30 miljoner Euro i ny teknologi.

Företaget har lagt fram en investeringsplan för att i samarbete med Portugal Telecom förbättra kvaliteten på telekommunikationerna, särskilt internet.

Tre olika projekt pågår, som senast kommer att vara avslutade i mitten av 2011. Andra projekt kan vara i drift redan i slutet av detta året.

Otroligt återseende

Lena Castro-Hagelby berättade för mig om hur hon som liten träffade Wally Tammi på Kap Verde – sin "svenska mamma", som hon kallar henne. Jag blev nyfiken på vad som fått Wally att åka dit, så jag pratade med henne på årsfesten.

Wally åkte till Kap Verde 1967 med sin familj. De stannade i 1,5 år. Wally har 3 barn, då var de 2, 6 och 8 år gamla. Hennes man hade fått arbete där via svensken Berl Gutenberg.

De bodde i Tarrafal på Santiago den första tiden. Det äldsta barnet började i skolan. Wally tyckte inte livet var så svårt, kom in i samhället och lärde sig kreol. Hon berättade om många små episoder från den tiden. I Praia lärde de känna "Chá-Chá", Lenas pappa. Lena var vid den här tiden 4-5 år. Hon fick en docka av Wally, som kom att betyda mycket för henne som barn.

Tjugo år senare hade Lena träffat sin man Björn och skulle flytta till Sverige. Hon kom att tänka på Wally och hennes familj. Det skulle inte vara så lätt att leta upp dem, sa Björn. I Sverige känner man inte varandra som på Kap Verde.

Slumpen trädde in - Wally hörde en dag en kvinna i Hallonbergen tillrättavisa sitt barn på ett språk som var bekant. Hon stannade upp och frågade om hon pratade kreol från Kap Verde. På den vägen är det... hon fick höra att Chá-Chás dotter flyttat till Sverige. Det dröjde inte länge förrän de återsågs. Nu håller de kontakten och ses varje år på föreningens fest. Wally har behållit intresset för och kontakten med Kap Verde. Det har blivit flera återresor. De olika livsvillkoren och hur bra vi har det i Sverige, slår henne varje gång.

Gunilla Borgenvall

Äventyraren Gutenberg

Jag har fått en gulnad artikel av Wally, utklipp från Aftonbladet. Den handlar om Berl Gutenbergs liv och skrevs strax efter hans död 1979.

Den börjar så här

"De sista decennierna har det varit ganska tyst om den färgstarke man som i slutet av 50-talet var det stora löpsedelsnamnet i Sverige."

Han hade nyss kommit hem från Nigeria, där han startat möbeltillverkning. Biafrakriget var i antågande. Han ringde Börje Heed på Aftonbladet och berättade.

"- Har just kommit hem från Lissabon. Nu är det verkligen stora saker på gång."

Han har lyckats förvärva mark i kolonierna. Stämpelprydda dokument bekräftar att han förvärvat ett stort stycke mark på Kap Verde-ön Santiago.

- Nu ska du se på fan, sa han. Jag ska sälja odlingslotter till svenska lantbrukare. Sverige ska få färsk potatis och färska tomater året om.

Han hade en förlagsman som satt in fyra miljoner i projektet. Nu skulle ett hundratal spekulanter flyga ned till den solsteka ön. Resan blev av men lantbrukarna blev mindre intresserade när de på ort och ställe kunde konstatera att det inte fanns tillräckligt med vatten.

- Jag ska borra efter vatten, svarade Gutenberg för vilken ingenting var omöjligt.

Några månader senare hade han köpt två gamla roslagsskutor, inhandlat utrangerad borrarutrustning i Finland och bemannat båtarna med besättningsmän från Kap Verde.

En dag ringde han: - Nu sticker vi, sa han. Självl blir jag befälhavare på en av skutorna.

Så blev det tyst igen. Månaderna gick och ingenting hördes från den sällsamma expeditionen. Men en dag hördes åter den mörka melodiska rösten.

- Hej, det är Berry. Det gick åt helsike. Skutan sjönk som en gråsten utanför Holland. Men vi blev upplockade av sjöräddningen. Inte visste jag att höns kunde simma.

- Höns?

- Ja, vi hade ju 125 hönor och en tupp ombord. Tänkte starta hönsavel på Kap Verde.

Så försvann han igen."

Gunilla Borgenvall

Demografi

Kap Verdes befolkning har ökat relativt snabbt. 1980 var den strax under 300.000 personer. 1990 hade den ökat till 341.000 och 2000 var den uppe i 431.000. 2009 passerade den 500.000.

De flesta är unga. Medelåldern ligger på 21 år. Kvinnoöverskottet är ungefär 15.000.

Fler bor i städer eller mindre orter. Endast 40 % bor idag på landsbygden. Praia har vuxit mest och har över 150.000 innevånare. På São Vicente bor över 77.000 personer. Även de mindre öarna ökar. Boa Vista har fördubblat sin befolkning de två sista åren till över 10.000.

Medellivslängden har stigit med 10 år från självständigheten 1975. Idag är den 68 år för män och 76 år för kvinnor.

Utomlands bor det ungefär 1 miljon kapverdier. Störst är gruppen i USA.

Berl Gutenberg blev riksbevakant efter att ha arbetat som förvaltare på Huseby i Småland på 1950-talet.

Det blev en stor skandal när Fröken Stephens, ägare till godset, blev lurad på stora pengar i en bedrägerihärva.

Efter långa rättsprocesser, som varade till 1962, stod Berl Gutenberg kvar som ensam skyldig.

Han fick ett långt fängelsestraff. Prins Carl Jr, barnbarn till Oscar II, som varit inblandad frikändes. Wilhelm Moberg skrev det satiriska lustspelet "Sagoprinsen" om denna händelse.

Assomada på Santiago

Redaktionen tar gärna emot bidrag till tidningen. Det kan vara något du läst om, hört från Kap Verde eller upplevt själv. Alla bidrag är välkomna!

Mejla dem till Claes-Göran,
cg.ahren@telia.com.

Vänskapsföreningen

Amigos de Cabo Verde

amigosdecaboverde@hotmail.com
www.caboverde.se

Ordförande:

Arminda Bränngård, Ornässtugan,
178 79 Solna, tel 08-85 78 02

Redaktörer:

Claes-Göran Ahrén, tel 0243-25 11 20
Gunilla Borgenvall

Övrig styrelse:

Thomas Fahlman, sekr.
Claes-Göran Ahrén, kassör
Sylvia Hermansson, projekt
Alicia Borges-Månsson
Miguel Pinto
Leontina Barreto
Gunilla Borgenvall
Wiveca Roos Arbéus
Jonathan Howard

Medlemsavgift:

150:- kr, familj 200:-

Plusgiro:

92 12 38-2

Dona Silvias heta linssoppa:

Ingredienser:

500 gr röda linser
2 gula lökar
2 vitlöksklyftor
4 potatisar
6 morötter
2 chilifrukt
2 buljongtärningar
2 burkar cocosmjölk
1-1,5 liter vatten
Korianderblad till garnering

Tillagning:

Fräs lök, vitlök, potatis och morötter i margarin i en stor järngryta.
Tillsätt linser, buljong, chilifrukt och vatten och låt koka i ca 20 minuter.
Tillsätt cocosmjölk och låt koka upp. Smaka av med salt.
Garnera med färska korianderblad

Smaklig måltid!

Sylvia Hermansson

